Ն· 6724 1892 ՄԱՅԻՍ 29 ՇՈՒՐԱՆ 33 ԻՒՆՃԻԻ ՍԷՆԷ ԱԼԱՖ· 1892 ՅՈՒՆԻՍ 10 ՇՈՒՐԱՆ Ն· 6724

ԳԻՆԸ 20

Մանցուսակի Էֆքարատ

ԳԻՆԸ 20

ԵՐԿՈՒ ՂԱՋԷԹԱ

Իտալիայի ինչն սէնտիմէ Մէճիտ 7
Արանպոյ ինչին » » 6
Ռուսիա իւճրէթի պիրէ աեիտ տիր

Իսթանպոլտա, Փիւրքճիւ խանընտա, ալթ գաթտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրոլու մաղազալար.

مطبعه وادره خانه‌سی
استانبولده کورکجی خانده آلتقاده
واقع ۲۴ و ۲۳ نومرولو مغازه‌لر.

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز مدیر مسئولی
فره‌بت یانوسیان

١ ՀԱ ՄԱՅԻՍ ՀԳ ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԵԱՉ ԿԱՐԳՊԵՏ Ց· ՓԱՆԻՈՒԵԱՆ ١٣٠٩ ՋԻԼԳԱՅԷ ١٠

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մբսրը առաջնորդու Դեր· Գէորգ Ծ· Վրդ· տիւն Մաքրիքէօյիւնէ կիտէրէք, Ս· Պատրիարք հաղրէթլէրինի զիեարէթ վէ միւլագաթ ըթմիշ տիր·

Էօնիւմիւզտէքի բաղար կիւնիւ, Էյիպտէ Ս· Եղիա քիլիսէսինին եէվմի մախսուսու օլտուղունտան, Արժ· Վահան Ծ· Վրդ· Յակոբեան, եէվմի մէզքիւրտէ Ս· Պատարագ թագտիս իտէճէք տիր·

Միւսամիլէյհ, իրթէսի կիւնիւ տախի քիւրքճի էսնաֆը վասիեէթի միճիպլինճէ Ս· Պատարագ իճրա իտէճէք տիր·

Կիւլպէնկեան իզզ· Սարգիս էֆ·նին մախսուսու Գալուստէֆ· իլէ, Էսաեան իզզ· Յովհաննէս էֆնին քէրիմէսի Օր· Նուարդէն ադտը իզտիվաճլարը, Էօնիւմիզտէքի բաղար կիւնիւ Լօնտրատա իճրա օլունաճաղընտան, Պսակ ըէսմինի իճրա իթմէք իւզրէ, Լօնտրա հովիւի Արժ· Սիւքիաս Ծ· Վրդ· իլէ, Մարսիլեա հովիւի Արժ· Տ· Սահակ Քահանայ, սուրէթի մախսուսէտէ տավէթ օլունմուշլար տըր·

ՏԱԽԻԼԻԵԷ

Հիճազ վալիլիկինին, Սուրիա վալիսի օլուպ, պու քէրրէ եավէրի էքրէմլիք իւնվանը իհսան պույրուլան, միշիրանը իզամատէն ատէվ· Օսման բաշա հազը·ինէ թէվճիսի, վէ աչլան Սուրիա վիլայէթինէ վալի ինթիխապ վէ թաեին պույրուլունճաեա տէկին, վիլայէթի մէզքիւրէ ուժուրունուն Պէյրութ վալիսի աֆուֆ· Իսմայիլ Քէմալ պէյ հազրէթլէրի թարաֆընտան վէքեալէթէն իտարէ օլունմասը խուսուսլարընա, իրատէի Սէնիեէ չէրէֆսուտուր պույրուլմուշ տուր·

Տիւն տախի մէքթէպի սէնայի թալէպէսինէ Քեաղըտխանէտէ պիր զիեաֆէթի Սէնիեէ քէշիտէ պույրուլմուշ տուր·

Մալիեէ նազրը Նազիֆ էֆ· հազրէթլէրինին թահթը բիեասէթլէրինտէ օլմագ, վէ մէճլիսի Մալիեէ բէիսի Իպրահիմ վէ Բէժի գօմիսէրի Նուրի պէյլէր հազարաթը իլէ Բէժի տիրէքթօրու Մ· Ֆօրնի վէ սայիրէտէն միւրէքքէպ պույրունմագ իւզրէ, պու տէֆա տախի Մալիեէ տալիրէսինտէ պիր գօմիսիօն թէճէմմիւլ իտէրէք, Բէժի մուամէլաթը հազգընտա միւզաքէրաթը լազմէ իճրասը իլէ մէշղուլ օլմուշ տուր·

Ֆրանսա սէֆիրի Մ· Գամպոն, կէլէճէք հաֆթա Անատօլու չըմէնտըֆէրի իլէ պիր թէֆէրրիւճ իճրա իյլէտիքտէն ասնրա, ալաֆը· յունիս 16տա քիւշատ օլունաճագ Մուտանեա-Պուրսա խաթթընն ըէսմի քիւշատընտա հազը պույրունաճագ տը·

Ցուեունու ուժումիեէ մէէմուրլարընտան պօրճ վէ միւզաեէգաեա տիւշար օլանլարըն տէյնլէրի, պիր տէֆալըգ օլմագ իւզրէ, իտարէճէ թէէտիեէսի իլէ մէէմուրիյնի միւմալէյհիւմտէն պատէմա խուրիճէն պօրճա տիւշար օլանլար կէօրիւլիւպ իշիտիրիկի հալտէ, հէման խըտմէթինտէն չըգարըլմասը, Ցուեունու Ուժումիեէ հէյեէթի իտարէսինճէ թահթը գարարա ալընարագ, օլ վէճհէլէ իճրաեի իյճապընա իպթիտար օլունմուշ, վէ պու պապտէ հէյեէթի մէզքիւրէ ըհեիսի Մ· Գայեարըն մասրուֆ օլան չու էսէրի ինսանիեէթի խասսէթէն շանանը թագտիր կէօրիւմիշ տիր·

Թէնպէքի շիրքէթի ինհիսարիեէսի թարաֆընտան սաթըլան մալին, պատէմա Բէժինին թիւթիւն բաքէթլէրի կիպի պանտրօլու բաքէթլէր եաբըլարագ ֆիրուխթունա պաշլանտըղը իշիտիլմիշ տիր·

Հալգ ալը գիրաաթ մէքթէպինճէ պաղը խուսուսաթը թահդըգը իշին Նաֆիա նէզարէթինտէն մէքթէպի մէզքիւրէ պիր միւֆէթթիշ իզամընա գարար վերիլտիկի իշիտիմիշ տիր·

Պէյօղլու միւտտաիի ուժումիլիկի ճանիպինտէն, Պէյօղլու ճէզա մահքէմէսի զապթ քեաթիպլէրինտէն իքիսի թահթը թէվգըֆէ ալընմըշլար տըր·

Գու իքի քեաթիպլէր, պայրամտա Պէյօղլունտա գաթլ օլունան պահրիեէ միւլազիմի Ահմէտ էֆ·նին գաթլինտէ զիմէտխալ վէ շէրիքի թէօհմէթ օլմագ իւզրէ մէվգուֆ օլան պահրիեէ մէրքէզ խասթախանէսի միւսթախտէմինինտէն Հասան աղա հագգընտա, սախթէ պիր մէնի մուհաքէմէ գարարը իթա իթմէքլէ իթհամիտիլմիշլէր տիր· Մ·Ծ·Ե·

Ուսուլ վէ նէզամը տաեիրէսինտէ ըուխսաթնամէ ախզը իլէ մատէն թէհարրի իտէն զէվաթը քէշֆ իտէճէքլէրի մատէնին միւզաեէտէեէ վազը իլէ իհալէսի, Շուրաի Տէվլէթճէ գարարկիր օլմուշ տուր·

Գահիրէտէն «Նիւ-եօրգ Հէրըլտ» զազէթասընա քէշիտէ օլունան պիր թէլէգրաֆա նազարէն, էվլաքը Խրտիվիեէ գօմիսիօնու, 1891 սէնէսի բաբօրթօտունու նէշը ըթմիշ տիր քի, պու բաբօրթօտա, պաշլըճա բամպուղուն ֆիեաթը թէնէզզիւլ ըթմէսինտէն հասըլ օլան 100,000 լիրալըգ պիր աշըգ կէօսթէրիլմիշ տիր·

Գօմիսիօնու մէզքիւր, Մըսրրի իւլեատէ 105,000 ֆէտտանտան (պիր ֆէտտան 2,500 գիրա տըր) իպարէթ օլուպ, զիրաաթ իտիլմէմիշ օլան էրազիեի, զիրաաթա սալին պիր հալէ վազ ըթմէք իւզրէ, ճէսիմ սու խազինէլէրի թէէսիսինի թալէպ ըթմէքտէ տիր·

Ասիութտէն Սօհակա ուզանաճագ չըմէնտըֆէր խաթթը սեպտեմբերտէ աչըլաճաղը կիպի, Սօհակտան Կիրկէեէ միւմթատ օլան խաթթ, նոյեմբերտէ աչըլաճագ, վէ Կիրկէտէն Լուքսորա ուզանաճագ տէմիր եօլ խաթթը տախի նոյեմբերտէն պիր միւտտէթ սոնրա քիւշատ իտիլէճէք տիր·

Տամզա գանունու մուճիպինճէ հիւքմ օլունան ճէզաեի նագտիլերի թէէտիեէ ըթմէմէլէրինտէն նաշի թէվգըֆ իտիլէճէք մահքիմիմունալէրիլերինաֆագալարը, հանկը թարաֆտան թէսվիեէ օլունաճաղընա տաեիր պիր կէօնա սէրահաթը գանունիեէ օլմատըղընտան, քէյֆիեէթ էնճիմէնի ատլիեէճէ թահթը թէզէքքիւրէ ալընմըշ տըր·

Պունտան իքի սէնէ ագտէմէնիեէթ սանարը մէվճուտունճա զուհուր իտէն 2000 լիրա աշըղըն մէսուլիեէթի քիմէ աեիտ օլտուղու թէպէյեիւն ըթմէք իւզրէ, միւտիրի սապրգ Սիւպայի զատէ Սիւլէյման պէյ իլէ մուհասէպէճի Փափազեան Յովհաննէս էֆ· ալէյհինէ իգամէյի տավա իտիլմիշ օլտուղունան, Պիտաեէթ մահքէմէսինճէ թէտգըգաթը լազմմ իճրասը իլէ, գանունէն ատանաթարը միւմալէյհ Սիւլէյման պէյտէ պուլունմասընտան տօլաեը զուհուր իտէն աշըգտան, միրի միւմալէյհին մէսուլ թուլթուլմասընա գարար վերիլմիշ իտի·

Ալտրղըմըզ մալիւմաթա կէօրէ, մէզքիւր գարարըն վուգու պուլան իսթինաֆընտա, կէրէք Սիւլէյման պէյին վէ կէրէք միւմալէյհ Փափազեան էֆէնտինին ատէմի մէսուլիեէթլէրի իլէ, թիճարէթ նէզարէթինին վէ պիրտէ էմնիեէթ սանարը վէզնէսինին մէսուլ թուլթուլմալարը լազմ կէլէճէկի պիլտիրիլմիշ տիր·

Տէրսաատէթ Բէժի նազրը թէվֆիգ պէյ իլէ, Պուրսա Բէժի նազրը Ասըմ պէյին պէճաեիշի մէէմուրիեէթլէրի իճրա գըլընմըշ տըր·

Գարապիղատա չու կիւնլէրտէ հայվան խասմալարը իճրալի հիւմիթմէքլէ, գօեունան մաասա հայվանաթըն մահէլի մէզքիւրտէն Տէրսաատէմէ իտիլի, Շէհր էմանէթի թարաֆընտան թահթը մէճմուլիեէթէ ալընմըշ, վէ քէյֆիեէթ սրհհիեէ նէզարէթինէ պիլտիրիլմիշ տիր·

Պապը Սէրասքէրի միւսթէշարը սապրգը Ահմէտ պէյ տիւն վէֆաթ ըթմիշ տիր·

Միւշարիլէյհ բիւթպէն պալէա բիճալընտան օլուպ, 50 սէնէտէն պէրու սէվկէթի Ալիեէ խըտմէթինտէ պուլունմագտա իտի·

Ալիրէն Իտարէի Մախսուսէ նէզարէթինճէ, Հիւտէյտա վէ Ճիտտէ միեանընտա պուլունան իսքէլէլերէ տայիմի սուրէթտէ պիր վաբոր իշլէտիլմէսինէ գարար վերիլմիշ օլմաղա, մէզքիւր գարարա թէվֆիգ էն, «Գոնֆիտա» նամ վաբոր պատէմա օրալարա սէյր ու սէֆէր իտէճէք տիր·

Տէրսաատէթին պաղը մահէլլերինտէ տէ ֆիլօքսէրա իլլէթինին տեվամընտան տօլաեը, Տէրսաատէթ թարիգի իլէ ճիվար մահէլլերէ չըգարըլմամագ շարթը իլէ, Պուրսա վիլայէթինտէն Իսթանպոլա աղաճ վէ նէպաթաթ իտխալինէ միւմանաաթ օլունմաեաճաղը, Տախիլիեէ նէզարէթինտէն Պուրսա վիլայէթինէ իշար, վէ քէյֆիեէթ վիլայէթի միւշարիլէյհատան իյճապ իտէնլէրէ թէպլիղ օլունմուշ տուր·

Թէշքիլաթը ատլիեէսի օլմաեան գազալարտա, չիֆթճիլերէ գօլայլըգ օլմագ իւզրէ, զիրաաթ պանգալարընա իթա օլունան իսթիգրազ սէնէտաթընին, իլթիզամ սէնէտաթը միսիլլու իտարէ մէճիսլերի պաշ քեաթիպլերի, վէ պաշ քեաթիպ օլմաեան մահէլլերտէ տէ թահրիրաթ միւտիր վէ քեաթիպլերի թարաֆընտան թաստիգ իտիլմէսի մուվաֆըգը մասլահաթ օլաճաղը, Շուրաի Տէվլէթ գարարը իլէ պա պույրուլտուլի ալի էմր ու իզպար գելընմը, վէ քէյֆիեէթ Տախիլիեէ նէզարէթինտէն ուժում վիլայաթը Շահանէ վէ միւսթաքիլ միւթէսարրըֆլըգլարա թէպլիղ ու իշար իտիլմիշ տիր·

Շիրքէթի խայրիեէսինին քէօբրիւ իւզերինտէ վէ իսքէլէլերէ քի ինթիզար սալօնլարընն եէնիտէն ինչա վէ եախօտ կէնիշլեէտիլմէլերինէ թէշէպպիւս օլունմուշ տուր·

Տիւն սապահ սաաթ 4 պուչուղու 3 տաղըղա կէչերէք չէհրիմիզտէ հաֆիֆճէ պիր զէլզէլէ վուգու պուլմուշ, վէ իքի սանիեէ տէվամ ըթմիշ տիր·

Իրէք միւթէսարրըֆը միրիլիվա Մուսթաֆա Բէժի վէ մէքթէպի հարպիեէի Շահանէ մուալիմլերինտէն միրիլիվա Լըզօդ բաշալար հազարաթընա ֆիերիգլիդ բիւթպէսի թէվճիհ պույրուլմուշ տուր·

ԲԱՐԻՍԻՆ ՂԱՐԻՊ ՎԱԳԱԱԼԱՐԸ
ԵՒ ՕՏ
ՐՕԳԱՄՊՕԼ

Ֆրանսա չէօհրէթշուար վիւէլիֆլէրինտէն Մ· Բոնսօն տիւ Թէրայերն ասարը պէրկիւզիտէլերինտէն պիրի վէ պաշլըճասը օլան պալէատէքի Բօգամպօլ նամրօմանը, պու տէֆա քէնտի ասչըգ վէ կիւզել թէրճէմէլերիյլէ կէրէք Մանդումէմիզտէն վէ կէրէք իմթիեազը սահիպլի պուլունտուղու Մէճմուայի Ախպարատան չօգարարա մալիւմ պուլունան 6· թ·օլայեան էֆէնտի թէրճէմէ իտէրէք, քէնտի զազէթասընտա տէրճ իյլէտիքտէն պաշգա, եարընտան պէտ իլէ վէ 30 սահիֆէտէն միւրէթթէպ օլտուղու հալտէ տախի, ճիւզիւնիւ գըրդար բարաեա սաթտըրմաեա պաշլաեաճաղընտան, թէլէզզիւզ վէ իսթիֆատէ ըթմէքլիք արղու վէ նիյեէթինտէ պուլունան զէվաթընն վէ տօսթլարը, պաղը ֆաեիտէսիզ վէ հաթթա ախլէտագը հասէնէ ճիհէթիլլէտէ մուզիրը բամանլար վէ քիմապլար օգուեաճաղ եէրտէ, մէզքիւր Բօգամպօլու օգուժալարընը, իլէրուտէ մէմնուն օլաճաղլարընը պիլէրէք, խասսէթէն տավէթ վէ նասիհաթ իտէրիզ·

ԽԱՐՈՒՑԻՆԵՐ

ՐՈՒՍԻԱ ԵՎ ԱԼՄԱՆԱՆ ԻՄՊԵՐԱԹՈՐԱՐԸ

Ռուսիա Զարը իւր իմբէրաթոր կի եօմ հազարաթը, ալաֆր. յունիս 7ում Ալմանեանքն էն պէօեիւք ասքէրի լիմանլարընտան պիրի պուլունան վէ հոյրթան տուգպէրընա ամիա քիւչիւք պիր պէլտէ օլան Ֆիէլ շէհրինում եէքաթիկերիյլէ միւլագաթ իմթիրեր։

Պու միւնասէպէթլէ շուրասընը զիքր իտէրիզ քի, գանթ տը Դարբիվի միւլագաթտա պուլունմաեբպ, Բրուսիա գապինէսի թարաֆընտան վէքեալէթէն, խարիճիեէ նազըրը պուրան տը Մարշալ պուլունմուշ տուր։

Պէրլինէն «կազէթ տը Սիլէզիա» նամբյլա Պրէսլաուտա նէշր օլունան զազէթաեա եազըլան նիմ բէսմի պիր մէքթուպտա պէեան օլունան միւլահազաթա նազարէն, Ֆիէլ շէհրինին իքի իմբէրաթորլար միւլագաթը իշին ինթիխապ օլունմասը, Զար հազրէթլէրինին շըմէնտըֆէրլէ սէյեահամը բէք տէ հազզ իթմէմէլէրինտէն նէշէթ իթմէք տէ իմշ։ Մէզքիւր զազէթա մուխպիրի պատէհու շէօլէ իլավէ իտիեօր։ «Պու միւլագաթ իլէ, անտէն էվվել վուգուա կէլէն ահվալ, Զար հազրէթլէրինին Ալմանեա իմբէրաթորու հազրէթլէրի իլէ հիւանի միւնասէպաթտա պուլունմագ արզուսունտա պուլունտուղունու իսպաթ իթմէքտէ տիր։ Միւշարիլէյհ Զար հազրէթլէրինին, Նանսի շէհր աերինէրի իճրա օլունաճաղը սըրատա, իքինճի Կիեօմ հազրէթլէրինի զիեարէթ իթմէլէրի, Ալմանեաճա ֆէվգէլատէ մէճմունիեէթլէ թէլագրը իտիլմէքտէ տիր։ Միւշարիլէյհ հազրէթլէրի, Ֆըրանսըզլարըն պիհուտտէ եէրտէ պիրլինէ կէչմէքտէ խէթա իթմէքտէ օլտուգլարընը իշրապ պուեուրմուշլար տը։ Շու իքի իմբէրաթորլարըն միւլագաթընըն, Նանսի շէհրաեինէրինէ թէսիֆի, տուլհ ու սալահընը մուհասաբիֆի, տուլհ ու սալահընը մուհաֆազասը լէհինտէ կիւզել պիր ալէամէթ օլուպ, Զար հազրէթլէրինին միւլագաթը մուխթասար օլսուն միւթավվել պուլունսուն, Ֆիէլտէ վէ եա Պէրլինտէ վուգու պուլսուն։ պու ճիհէթլէրին էհէմմիյէթի եօք տուր։»

Մէզքիւր Սիլէզիա զազէթասը, իւչինճիւ իմբէրաթոր Ալէքսանտր հազրէթլէրինին, Ֆրանսըզլար հագգընտա պիր մագսէտի մախսուսու օլմագ իւզրէ թէֆթիշի մատտէ իտիեօր իսէտէ, իմբէրաթորու միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին պէօյլէ պիր շէյ խաթրընտան պիլէ կէչմէտիկինի պէեան իթմէք զաեիտ տիր։

ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆՏԱ ՇԷՀՐԱԵԻՆԼԷՐ

Ավսթրիա-Մաճարիսթան իմբէրաթորունուն, Մաճարիսթան մագամը գըրալիեէթինէ գուուտու 25ինճի սէնէյի տէվրիեէսի միւլապէսիյլէ, Մաճարիսթանըն բայթախթը օլան Բէշթատա, պիր թագըմ շէհրաեին վէ շէնլիքլէր իճրա օլունմուշ տուր։ Ֆրանսուա Ժոզէֆ հազր, 1868 գեկտ. 2տէն պէրու, Ավսթրիա իմբէրաթորու վէ Պոհէմիա վէ մահալի սաեիրէ գրալը օլուպ, անճագ 1867 յունիս 8ինտէն պէրու ըսմէն Մաճարիսթան գըրալը նամբը իհրազ իթմիշ տիր։ Եէվմի մէզքիւրտէ, Ավսթրիա իմբէրաթորու թէքմիլ խանէտանը իմբէրաթորի իլէ Բրէզպուրկա կիտիպ, օրատա թաճ թագընմա ըսմի իճրա աթիգ ուլու քիլիսէտէ իճրա օլունմուշ տուր։

1866 ֆէլաքէթլէրինի միւթէագըպ, Ֆրանսուա Ժոզէֆ հազրէթլէրինին մանէթինտէ պուլունան ըիճալ, Մաճարլըլարըն Ավսթրիաեա ճէլպ ու իլթիհագը լիւզումինի հիսս իթմէլէրի իւզէրինէ, Մաճարլըլարա քէնտիլէրինէ մախսուս պիր բարլամէնթո թէէսիսի վէ պիր հէյեէթի վիւքէլա թէշքիլի խուսուսունա միւսաատէ իտիրմիշ, վէ իշպու միւսաատաթ 1867 սէնէսի մէշհուր գարարնամէսինին էսասընը թէշքիլ իտիպ, գարարնամէեի մէզքիւր ահքամը իսէ, գանթ Պոյըսթ վասրթասըյլա, Մաճարմիլլէթի միւթէպէրան վէ բուէսասը օլան Ֆրանսուա Տէք, Ժոզէֆ էթվէս վէ Ժիւլ Անտրասի իլէ միւզաքէրէ իտիրմիշ տիր։ Գարարնամէյի մէզքիւրու միւթէագրպ, թաճ թագընմա ըսմի իճրա օլունուպ, Մաճարիսթան իշին եէնի պիր տէվրի հիւրրիեէթ վէ ֆաալիեէթ քիւշատ իտիլտի։ Լայթանամ քիւչիւք չայ, Ավսթրիանընը հուտուտու միւլքի մագամընտա թաեին իտիլիպ, իսմինէ Սիզլայթանի թէսմիեէ իտիլտիկի կիպի, Մաճարիսթանա տախք ըսմէն Թրանսլայթանի նամը վիրիլմիշ տիր։

Բոլիթիգայի նոզթայի նազարընճա, Ավսթրիա իմբէրաթորու հազրէթլէրինին թաճ թագընմա ըսմինտէն շիմտիեէ գատար ճէրէեան իտէն 25 սէնէ զարֆընտա, Մաճարիսթան թարիխի իչ մուայեէն տէվրլէրէ թազսիմ օլունապիլիր։ 1867տէն 1871է գատար Ժիւլ Անտրասի եէնի ուսուլու իտարէնին էսասընը թարհ իթտիկի կիպի, 1875տէն 1890ա գատար, Դոլօման Թիյանընն թահքը ըրեասէթինտէ պուլունան զատինէ, գանթ 8արարի իլէ ըէֆիգլէրինին պուկիւնքի կիւն տահա զիեատէ գուվվէթ վէ մէթանէթ վիրմէկէ մէէմուր օլուգլարը պինաեը իքմալ իթմիշ տիր։ Հէր նէ գատար քէնտիսինէ միլլի ֆըրգասը նամբը վիրէն պիր ֆըրգա, Մաճարիսթանընն տահա զիեատէ սերպէսինէթ վէ հիւրրիեէթինի իսթիհսալ իշին, պիր թագըմ վէվվէլտէ պուլունուեօր իսէ տէ, մէմլէքէթ քէմալի պախթիեարի վէ ըէֆահ իշինտէ եաշամագտա օլտուղունտան, ասլա թէհլիքէեէ մահէլլ կէօրիւլմէմէքտէ տիր։

ՏԻԻՇԿԻՆ ՊԻՐ ՎԻԳՕՆԹ

(6723 Նոյեմբեր Նոյեմբերի ութվան էջերում)

Բօլան ազիմէթ իտէլի արթըգ պիր հաֆթա գատար զէման օլտուղու սըրատա իտի քի, պիր կիւն Բարիզտէն կէլէն բօսթանընն կէթիրտիկի զազէթալարտան պիրիսինտէ, զիյրտէքի իլան Լուիզին նազարը տիգգամթընա թէսատիֆ իյլէտի։

«Մօա 29 օգոստոս.—Նէթիճէսի ֆաճիաէնկիզ պիր տիէլլօ, տիւն շէհրիմիզտէ վուգու պուլմուշ տուր։

«Մ. Վիգօնթ Տըլամիր ասքէրի գահվէխանէսինէ կիրտիկի սըրատա, տրակօն ալաեը եիւզպաշըլարընտան Մ. Պրէմօնա պազը քէլիմաթը շիտտէթքեարանէ սէօյլէմիշ, վէ օ տա պու սէօզլէրէ մուգապէլէ կէօսթէրմիշ տիր։

«Պու սըրատա Մ. Տըլամիր պէսպէլլի պիր հարէքէթի զայրի իսթիեարիեէեէ լթապի օլարագ, եիւզպաշընընն էքօլէրլէրինինէ էլի իլէ տօգանտը։

«Պու իքի ատէմ պու սապահ տէօկիւշիւշլէր տիր, գավկա իթմէք իշիւն սիլահ օլարագ գըլըճ գուլանըլմըշտըր։ Իլք էլտէ գըլըճ տէմիրի Մ. Պրէմօնուն կէօքսիւնէ 5 բուս գատար սարլանմըշ, վէ միւմանիէյհ տէրհալ տիւշիպ վէֆթամ իթմիշ տիր։»

Պու ֆըգրաեը օգուեունճա Լուիզին էլինտէն զազէթա տիւշտիւ։

Գըզրն պէթի պէնզի աթտը, Մ. տը Պրէմօն գըզը էն էվվել սէվմիշ, վէ գըզրն բէտէրի Մ. Տէնանտրն գըզը քէնտիսինէ վիրմէեէճէկինի զանն իլէ մէրգումէեի ալտատարագ պիքրինի իզալէ իթմիշ օլան չախս իտի։ Մէրգում պու ճինանեէթի պիր տէրէճէեէ գատար իզֆալ թարիգ իլէ, վէ պիր տէրէճէեէ գատար տա ճէպրէն իճրա իթտիքտէն սոնրա, գըզը իզտիվաճէ թալիպ օլմուշ իսէ տէ, օ զէման տախի գըզ քէնտիսինի բէտտ իյլէմիշ իտի։

Բօլան պու տուէմի թէլէֆ իթմիշ իտի։ Տիմէք օլուեօր քի, մէրհամէթ հիսսեաթընտան խալի զանն իյլէտիկի Բօլան, հատտը զամընտա պայգա պիր ատէմիմիշ։

Իրթէսի կիւնիւ Բօլան օմէլէ ավտէթ իյլէտիկի զէման, Լուիզ զազէթատա օգուսմուշ օլտուղու ֆըգրաեա տաեիր քէնտիսինէ պիր հարֆ պիլէ սէօյլէմէտի։ Եալընըզ Բօլան կէլինճէ պիր հարէքէթի զայրը իսթիեարիեէ չէ իսթիգպալինէ չըգմըշ, վէ տէլիգանլընընն քէնտիսինի ալնընտան էօրմէսինէ եինէ պիղայրը իսթիեար միւսաատէ կէօսթէրմիշ իտի, ֆազաթ պունլար թէնեզզիհէ չըգարգլարը զէման, Բօլան գարընն քէնտիսինէ էվվելտէն զիեատէ չէքինմէքտէ օլտուղունու ճիսա իտէրէք, արալարընտաքի մուամէլէնին տէկիչմէկէ եիւզ թութտուղունու անկամըշ տը։

Վիգօնթ Տըլամիր իլէ զէվճէյի զարիպէսի Զուիսզէրիաեը պիր իքի կիւն զարֆընտա սէյր ու թէմաշատան գանրա, Ֆրանսաեա ավտէթլէ գըզրն բէտէրի Մ. Տէնանտրն Պուատան իքի քիլօմէթրօ ուզագտա Լոգար նէհրի սահիլինտէ քեաին չիֆթլիկինտէ իսթիեարը իգամէթ իթմէկէ կիթտիվէր։ Պու չիֆթլիքտէ զէմանընմըզ թարզը միյմարիսինտէ ինչա իտիլմիշ պիր շամօ մէվճուտ իտի քի, պունուն պէօյիւք մէրտիվէնի էյյլագ վէ սաեիր սարմայըզ նէվինտէն աղաճլար իլէ սէթը իտիլմիշ, էթրա-

---

(5)

ԿԵՆԱՑ ԽԱՂԵՐ

ՀԵՂԻՆԿ. — Ց. Մ. ՀԱՅԵԱՆ

1792ին Երեւելի Հայազգի մասենագիր Մուրատճայի բոլոր անունն Տաճկաստանի և Եւրոպիոյ մէջ մեծ հռչակ հանած էր, որուն ի մէջ այլոց, Օսմանեան Կրօնից և պետութեան վրայ հրատարակած Ֆրանսերէն ընտիր մատենագրութիւնն, նոյն-իսկ Սուլթան Սէլիմ երրորդ Օգոստափառ Կայսեր գովութեանն ու պարգևացն արժանացաւ և առաջինն եղաւ Օսմանեանց նկատմամբ ստուգապատում հմտութիւն տուողն Եւրոպացոց։

Ահա այս երևելի անձը երեք տարի վերջը կաթուածահարելով, հետզհետէ թշուառութեան մատնուեցաւ։ Կարծես թէ բոլոր աշխարհ երևելի մասենագիրը բոլորովին մոռցեր էր, իւր տան և հինգ տարեկան միակ աղջիկէն ուրիշ մէկը չունէր։ այն ժամանակի վառօդապետ Հաճի Տատ Առաքել ամիրան մերթ ընդ մերթ դրամական օգնութիւններ կը ղրկէր, որով հայր ու աղջիկ անշուք կերպիւ կապրէին։ Եւփիմէ իւր հայրը միակ նեցուկնէր, որուն Մուրատճա բարձր դաստիարակութիւն մը աւանդելու կգաղէր։

Մուրատճա ինչպէս ըսինք, բոլոր աշխարհէ մոռցուած, Ղալաթիոյ Մէրթէպանի փողոցին ծայրը խղճկի մը միակ խուցին մէջ կը բնակէր։ 1797 տարուոյն Յունվար ամսոյ փոթորկալի գիշեր մը Եւփիմէ, վառարանին քով նստած, կանթեղի մը լուսուն Ռուսօյի Էմիլը կը կարդար իւր հօրը որ գրեթէ սիրահարած էր նոյն գաղուն փիլիսոփային հրատարակութեանցը։

— Հայր իմ ըսաւ Եւփիմէ, որքան երջանիկ է Ֆրանսա որ այսպիսի հանճարներ կը ծնին։

— Այո աղջիկս, և իրաւամբ բոլոր աշխարհի լուսաւորութեան վառարանն է։

— Առանց տեսած ըլլալու. շատ կը սիրեմ Ֆրանսացիները ըսաւ Եւփիմէ միամտաբար։

— Լաւ, լաւ, քանի որ այդպէս է զքեզ Ֆրանսացիի մը հետ ամուսնացնեմ։

— Ոհ հայր իմ, սիրելի հայր իմ, սխալ կը մեկնես աւիւնս և զիս կը չփոթես։ ուստի ահա ես ալ իրը պատիժ կը շարունակեմ ընթերցումս։

Մինչդեռ Եւփիմէ թողած տեղէն շարունակել կը պատրաստուէր ընթերցումը, փողոցին մէջ աղմուկներ լսուեցաւ։ գինուոր շաչիւններ և խառնիճաղանչ դոչիւններէն կերևէր որ մի քանի մարդիկ իրարու դէմ կը կռուէին այն ժամանակի տնեցիներն փողոցէն աղմուկ մը լսածնուն պէս, մեծ ահուդողով դռներնին աւելի ամուր կը փակէին, ուստի, թաղին բոլոր տուներու լոյսերն անմիջապէս խաւարեցան, միայն Մուրատճայի բնակած տնակէն լոյս կերևէր։

— Հայր իմ ըսաւ Եւփիմէ։ կարծեմ փողոցը մարդիկ զիրար կսպաննեն։

— Ոհ այս եէնիչերիները մրմռաց Մուրատճա հոգւոց հանելով, ինչ ֆաժգուժ մարդիկ։ պետութեան գլխուն տակաւ մշանջենական փորձանքներ կըլլան։

— Ինչու համար ատոնց խմբերը չեն ցրուէր։

— Այդ մեծ գործը օր մը պիտի կարգադրուի աղջիկս մեր վեհափառ կայսեր միակ փափաքն ալ այդ է, բայց համբերութիւն, անշուշտ ատոր ալ ժամանակը պիտի գայ։

Փողոցին կռիւը հինգ վայրկեանի չափ տեւելէ յետոյ, աղմուկը դադրեցաւ, մի քանի փախստականաց ոտքի տրուփներ լսուելէ վերջը, ամեն ինչ նախկին հանդարտութիւնն վերստացաւ, միայն ցրտաշունչ քամին տանց ապակիներուն զարնուելով կը սարսէր զայնս։

Եւփիմէ ցուրտին սաստկութիւնը առանց հոգ ընելու, պատուհանը բանալով փողոցն աչքէ անցուց, բայց գիշերը խիստ մթին ըլլալուն, բան մը չը տեսաւ։

— Աղջիկս ըսաւ հայրը, գոցէ պատուհանը օդը ցուրտ է, ո գիտէ անշուշտ դարձեալ գինով եէնիչէրիներ էին։

— Կարծեցի թէ մարդ մը սպաննեցին ըսաւ Եւփիմէ պատուհանը գոցելով։ փողոցը փուռի մը պէս մութ է, բան մը չը տեսնուիր։

Հազիւ թէ այս խօսքերն արտասանուած էր։ հիւղին դրան զարկին և նուազուն ձայն մը լսուեցաւ որ Ֆրանսերէն կըսէր — Օգնութիւն, ի սէր Աստուծոյ։

Հայր և աղջիկ իրարու երես նայեցան։

— Հայր իմ կը լսես, օգնութիւն կը խնդրէն մեզմէ։

— Այո, և խիստ զարմանալի է որ գիշերուան այս ժամուն փողոցը գաղիացի մը գտնուի։։ աղջիկս, դուռը բանալ մ'աճապարեր նախ հասկնանք թէ ով է։

Դրան առջևէն նուազուն ձայն մը նորէն օգնութիւն հեկեկաց։ այս անգամ Եւփիմէ առանց հօրը ուշ դնելու, կանթեղն ի ձեռին տան դուռը բացաւ։

Հազիւ քսան տարեկան Ֆրանսացի երիտասարդ սպայ մ'էր օգնութիւն հայցողը. բարձրահասակ և նշանաւոր գեղեցկութեան մը հետ քաջութեան չը գիտեմ ինչ Հնչմ մը։ կար վրան, խեղճը ձախ կողմի գիտէն վիրաւորուած էր։ գաչկինակովը վերքին բերանը գոցած ի զուր արեան հոսումը զսպել կը ջանար, բոլորովին գոյնը նետած և ոտքն սպառած ըլլալով մեծ ճգամբ հոգիւ ոտքի վրայ կը կենար։

Եւփիմէ ձեռքի կանթեղը դրան սեմին վրայ թողլով, յօգնութիւն աճապարեց։

— Ահ օրիորդ, ի սէր Աստուծոյ օգնեցէք օտարականս ըսաւ սպայն հազիւ լսելի ձայնով մը։

Եւփիմէ վիրաւորելոյն ձեռքէն բռնելով, դէպի խուցը առաջնորդեց և յոտակ Ֆրանսերէն լեզուաւ ըսաւ։

— Բաջալերութիւն պարոն երկու քայլ ևս, ներսը բազմոցին վրայ կը հանգստանաք։

(Շարունակելի)

ֆընտա միւքէմմէլ պիր պաղչէ թէէսիս օլունմուշ, վէ պիր չօղ ավ մահալլէրի վիւճուտէ ֆէթիրլիմիշ օլտուղունտան, հաղըգամէն ղաեէթ կիւզել պիր եէր ատտ օլունապիլիր իտի։

Լուիզ պուրատան խոշլանտըղը ճիհէթլէ, կէվճ ու զէվճէ օրատա զէմանը իգամէթի թէմտիտ իյլէտիլէր։ Պիր սապահ Բօլան տաեիրէսինտէն չըգըպ զէվճէսինէ կիտիլտիկի զէման 3 կիւնէ գատար Բարիզէ կիտէճէկինի պէեան իթմիշ, վէ գատըն տախի «նէրէեէ խութէրսէնիզ կիտէպիլիրսինիզ» տէմիշ օլտուղունտան, Բօլան տէրհալ հարէքէթ իթմիշ տիր։

Միկմահլէյհ Յիւնճի կիւնիւ ագշամ իւզերի ավտէթ իթմիշ, վէ Լուիզ տախի տաեիրէսինտէ պուլունտուղու սըրատա արապա սէսինի իշիթմիշ իսէ տէ տիշարը չըգամըշ տըր։

Իրթէսի կիւնիւ սաաթ 11 պուչուգտա եէմէք չանը չալընտըղը զէման, Լուիզ եէմէք սալօնունա ինտիքտէ, հէման Բօլանը բէնչէրէ էօնիւնտէ օթուրուպ Լուար նէհրինտէն աշայըեա ինմէքտէ օլան պիր սէֆինէեի սէյր իթմէքտէ օլտուղունու կէօրիւպ սօրտու քի,

—Էեի պիր սէյեահաթ իթտինիզ, տէկիլ մի։

—Էվվէթ, հէմզիեարէթ վէ հէմտէ թիճարէթ իթմիշ օլտում։ թէնէզզիւհ իթմէքլէ պէրապէր պիր իշտէ կէօրտիւմ։

Բօլանըն պու սէօզիւ ֆէվգէլատէ պէլաղէթ իլէ սէօյլէմիշ օլտուղունու կէօրմէքլէ պէրապէր, սուֆրաեա տախի 3 թապաղ գօնուլմուշ օլտուղու կէօզիանէ իլիշէրէք Լուիզ «Պիր միւսաֆիրլի-նի՛զ մի վար» տէտի։

—Էվվէթ, պիր միւսաֆիրլիմ վար, չիմալէկէլիեօր։

Պու սէօզիւ միւթէաղըպ, դարու աչըլընճա նօրմանտեա քէօյլիւ գատընլարը գընաֆէթինտէ պիր գատընը թախմինէն 6 եաշլարընտա գըվրըճըգ սաչը, մահմուր կէօյլիւ, կիւզել պիր չօճուղու էլինտէն թութարագ իշէրի կիրտի։ Զօճուգ Բօլանը էօթէտէն պէրի թանը իմիշ կիպի եանընա եագլաշարագ էլինի սըղտըը սըրատա, «պօնժուր, տօսթում» տէեի խիթապը մուհապէթ քեարանէտէ տախի պուլունմուշ տուր։

Բօլան իսէ քէնտիսինի գուճաղընա ալըպ իքի եանաղընտան էօբտիւքտէն սոնրա, «Պունու ալտա շու մատամա վէր» տէեի, էլինտէ պուլունան պիր տէմէթ քեաղըտը չօճուղա վիրիպ, Լուիզի իշարէթ իյլէտի։

Զօճուգ քեաղըտարը ալըպ Լուիզէ կէօթիւրտի։

Պու քեաղըտար, Լուիզին տիկէր պիր ատէմտէն իտինմիշ օլտուղու ժան Օկիւսթ Կասթոն նամ չօճուղուն, վիգոնթ Տրլամիր թարաֆընտան սուլպու սահիհ էվլատը օլմագ իւզրէ թանըլմըշ օլտուղունու միշիր իտի։ Քաղըտար Լուիզին էլինէ վասրլ օլտուգտան սոնրա, Բօլանա «չինամի սուֆրաեա օթուրապիլիրիզ» սէօզլէրինի քէմալի մէսէրլէթլէ սէօյլէեիպ, զաեէթ միւքէմմէլ պիր օմլէթին սուֆրաեա կէթիրիլտիկինի կէօրէրէք, սէվինտիրտէն էլ չըբրմագտա օլան քիւչիւք չօճուղուն պոյնունա պիր հավու ատտըղը կիպի, Լուիզին տախի գուլաղընա էյիլէրէք, «Պիր չօճուղումուզ օլտուղու ճիհէթլէ, պունտան սոնրա պէնիմ զէվճէեի հագիգիեէմ սաեըլըրսընըզ» սէօզլէրինի սէօյլէմիշ տիր։

Լուիզ զէվճինին պու մուամէլէսինտէն աղլաեաճագ տէրէճէտէ հէեէճանէ տիւշար օլարագ, չիտտէթլէ վիզոնթուն էլինի սըղտը, Բօլան իսէ պու մուամէլէեի թէվէճճիւհքեարանէտէն պիլիսթիֆատէ, «չօճուղումա եա պիր պիրատէր վէ եախսա պիր հէմշիրէ վիճուտէ կէթիրմէլիեիզ» տէմիշ տիր։

Լուիզ պու սէօզտէն պիրազ գըզարմըշ ֆսէտէ, զէվճինէ ճէվապը ըէտտ վիրմէմիշ տիր։

ԿՐԹԱԿԱՆ

ԳՈՒՄ ԳԱԲՈՒԻ ԴՐՍԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆ

(6722 Նէ-Դէօլը-Նէ-Էէդրէն դէվամ էջ էջԲոմ)

Օրինակ մը բերեմք մեր ըսածն ապացուցանելու համար։ Այցելեցէ՛ք Գումգաբուի դրսի երկսեռ վարժարաններն։ Բաւական է հարցում մը վարժարաններուն վիճակին վերայ տեղեկութիւն մ՚առնելու համար։ Հոգաբարձութիւնը միայն հարցուցէք։ Եւ ահա՛ ձեզ պիտի ներկայանայ, եթէ բախդ ունիք հոն ներկայ գտնելու, պաշտօնական մարմին մը՝ որ, իւր մտածութեան առարկայ, աշակերտաց ու աշակերտուհեաց թոշակներուն գանձումն միայն ունի, քանզի խելքը աւելին չհասնիր։ Դուք պիտի խօսակցիք այնպիսի պաշտօնական մարմնոյ մը հետ, որ ցաւալի է ըսել, ո՛չ միայն չգիտէ թէ ի՛նչ է դպրոցն, ի՛նչ իւր պարտականութիւնն, ի՛նչ ուսուցչացն և ի՛նչ աշակերտացն, այլ չգիտէ իսկ թէ ի՛նչ դասեր կ՚ուսանդուին վարժարանին մէջ, և որ աւելի հիգճալին ու ծիծաղելին է չգիտցած ըլլալն ալ չգիտէ։

Նոյն վարժարանաց տարեկան ծախքըն առաւել քան երկու հարիւր Օսմ. ոսկի է, ահա բաւական կլորիկ գումար մը։ Վարժարանին ճակատն կախուած է Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ զ ծած ծրագիրն, ահա ուղին որ պիտի առաջնորդէ, հոն կ՚այցելեն բաւական կարող ռասուցիչներ, ահա՛ աշխատողներ, բայց կա՞ն նաեւ բաւական ատակ ղեկավարներ, վարիչներ։—Ոչ դժբաղդաբար։ Ո՞վ պիտի ծախսէ արդիւնաւոր եղանակաւ այդ գումարն, ո՞վ գործադրել պիտի տայ ծրագրին արամադրութիւնն և վերջապէս ո՞վ պիտի հոգէ որ դասախօսք խղճի մտօք իւրեանց պարտականութիւնը կատարեն։

Ինչո՞ւ այդ վարժարանաց աշակերտներուն մեծագոյն մասն երկու տող հայերէնի մէջէն տասնէ աւելի ուղղագրական սխալներ հանեն։ Ինչո՞ւ համար իւրեանց գրածն վարկեան մը յետոյ ինքեանք իսկ չկարենան կարդալ։ Ինչո՞ւ համար այդ վարժարանաց աշակերտներէն մեծագոյն մասն խօսակցի օտար լեզուաւ և վերջապէս, ինչ որ առանձին ողբալի է, ինչո՞ւ պարզագոյն գաղափար մը իւրեանց մայրենի լեզուաւ բացատրել չկրցող աշակերտներ՝ աւելի՛ ճարտարխօսութեամբ և աւելի՛ պերճախօսութեամբ օտար լեզուաւ կարենան ամենէն ամօթալի և քստմնելի հայհոյութիւնն ու անէծքներն կարդալ իրարու։ Ո՞վ է յանցաւորն, աշակերտնե՞րն, իւրեանց անուս ու ոգէա ծնողքնե՞րն, ուսուցիչնե՞րն որոնք դաստիարակներ չեն դժբաղդաբար և իրենց յանձնուած դասուց ուսուցման համար միայն պատասխանատու կը դպան իրենք զիրենք։ Անշուշտ և ոչ մին ի սոյունց։ Ո՞վ արդեօք գոնէ շաբաթն մի անգամ բաղ-

լեէրէք տուա իլլէտիքլէրինի կէօրմիւշ, վէ տիւշարը հէյպէթ վէ թէճէսսիւբ օլմուշ իտի։

Մէզքիւր էօլիւ, օ սապահ սալպ իտիլէն պիր Ֆրանսըզ իտի։

Մէրգուման չօճուգլար Դրիսթ Օբիթալ նամ մէքթէպին չըրագլարընտան օլտուգլարընտան, կէրչի պիրէր մահ չաքէթա կիեէնմիշլէր իտի։ Մէզքիւր մէքթէպի ինչա իվ տիրէն ալթընճը էսվարտ դէրալէն վասիյէթնամէսի մուճինդինճէ, պաշլարը աչըգ պուլունմագտա իտի։

Ճէնազէնին իւզերի պիր էօրթիւ իլէ սէթր իտիլմիշ օլտուղունտան, եիւզիւ կէօրիւլմէքտէ տէկիլ իտի։

5

Սիր Բօպէր Մ... Մ. Հարրիսին սիւչարը հէյպէթ օլարագ կէրի կէրի չէքիլիշինի կէօրիւնճէ, մէրգումուն գօլունտան թութտու, վէ կիւլէրէք տախի,

—Դօ՛րդմաեընըզ, էօլիւլէրտէն ատամա զարար կէլմէզ, օ կէօրտիւկիւնիւզ նաշ, պիչարէ Օլիվիէ նամ Ֆրանսըզըն նաչի տիր։ մալիւմ եա, տահա պու սապահ սօն վէտաասընը սէօյլէեէրէք ազմի տարի պագ ա իլլէմիշտիր, -տէտի։

Հալպուքի Փարիստէն թավսիյ եէ վէ Մ. Հարրիսէ միւրաճաաթ իթմիշ օլան թաղիպ, մէզքիւր էօլիւ պուլունան օտաեա պիլա ֆիւթուր կիրմիշ իտի։

Մ. Հարրիս գաբունուն էօնիւնտէ պէքլէմէքտէ օլտուղու հալտէ, սիր Բօպէր Մ...է խիթապէն,

—Ամֆվ իտէրսինիզ, տօղրուսու պէն էօյիւեիւ կէօրիւր կէօրմէզ, իւզերիմտէ պիր ֆէնալըգ հիսս իյլէտիմ, հալ պու քի արգատանընըմ պէնտէն չօգ ճէեարէթլի օլտուղունտան, պիլա ֆիւթուր իչէրի կիրմիշ տիր, - տէտի։

—Ամըշմըշ օլմամանըզտան տըր, -տէտի կիւլիւմսէեէրէք սիր Բօպէր Մ...։

—Պիրտէն պիրէ իւզերիմտէ հասրլ օլան ֆէնալըգա պաչլըճա պիր սէպէպ տախի, զաթէն պիչարէեի թանըմագտա օլտուղում Ցլմանչ տուր, - տէտի Մ. Հարրիս։

—Ա՛հ, սահի՞հ մի սէօյլէեօրսունուզ, - տէտի սիր Բօպէր Մ...։

—Էվվէթ, պիչարէ պէնիմ եանըմտա իտի, - տէտի Մ. Հարրիս։

Մ. Հարրիս պունու սէօյլէտիկի վագըթտա իւզերինտէ պիւեիւք պիր հիւզն ու քէտէր հուսուլէ կէլտիկինի սիր Բօպէր Մ... կէօրտիւկիւնտէն, սէօհպէթի թէպտիլ իլէ, մէրգումու մէզքիւր էսէրտէն գուրթարմաեը քէնտինճէ պիր պօրճ ատտ իտէրէք,

—Էֆէնտի, պու իշէրուտէքի գատընլարը նէ իշին կէլմիշ օլտուգլարընը պիլմէքտէ՞միսինիզ, - տէտի։

—Խայր, պիլմէեօրում, - տէտի Մ. Հարրիս։

—Պունլար բէք պիւեիւք ֆամիլեալարտան տըրլար, - տէտի սիր Բօպէր Մ...։

—Ա՜ճա՜եիպ, -տէտի Մ. Հարրիս։

—Կէրէք Լօնտրատա վէ կէրէք Ինկիլթէրրանընը պիւեիւք մէմլէ-

էմինի) թարաֆընտան էօյլէ պիր էճնէպի վէ պիւեիւք պիր միւսաֆիր կէլտիկինի կէօրիւնճէ, պիւեիւք մէմնունիյէթլէ դապուլ իյլէմիշ իտի։

Մ. Հարրիս պիթթապի մէրգումա միւրաճաաթ իթտիկինտէն, վէ մէրգումտա պիր տիդգաթը ազիմէ իւզրէ Ֆրանսըզըն եիւզիւնէ պագտըգտան սոնրա, պէսպէլլի մէրգումուն հալ վէ սրֆաթընտան մէմնուն օլտուղունտան, պէրայի հիւրմէթ էլինի թումտու։

Լաքին, սիր Բօպէր Մ... եալընը մէրգում Ֆրանսըզըն մէզքիւր մահպէսի կէզմէսինտէն մէմնուն օլմաեըպ, հէր քիմտէ կիթսէ մէմնուն օլմագտա իտի։

Պատէհու սիր Բօպէր Մ... ասրլ մահպէսին տէմիր գաբուսունու աչտըրարագ, վէ քէնտի միւսաֆիրլէրինին էօնլէրինէ տիւշիպ վէ տարաճըգ պիր կէչիտտէն կէչիրէրէք կէզտիրմէկէ պաշլատը։

Սիր Բօպէր Մ... կիրտիքլէրի գաբուեու գաբատըղը վագըթ, լաթիֆէ նէվինտէն օլտուղու հալտէ, կիւլէրէք,

—Պու գաբուտան կիրէն, արթըգ չըգամագ, - տէտիկինտէն, Մ. Հարրիս տախի,

—Պուրատան չըգամագ իսէտէ, մահպուսխանէտէն տէչարը չըգապիլիր, էօյլէ տէկի՞լ մի, - տէտի։

—Կէրչի օ տախի բէք նատիր իւլ զուհուր իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ էմսալի տէ վար տըր... -տէտի սիր Բօպէր Մ...։

Մէրգում քէնտի թապիթը իգթիզասընճա տաեիմա կիւլիւմ։ սէմէքտէ օլտուղու թագտիրտէ, պիր ուզուն սուֆանընը օ պիր ուճունա վասրլ օլտուլար։

Սօլ թարաֆտա կէնիշ պիր գօղուշ, վէ մէզքիւր գօղուշուն օրթա եէրինտէ տախի, հէր թարաֆը ճամը պիր նէվի գաֆէս վէ եախսա օտաճըգ պուլունտուղունու Մ. Հարրիս կէօրտիւքտէ (մէրգում հէր նէ գատար ալտէրմէն օլտուղունտան, մահպէսլէր ճէմիյէթի ազասընտան պուլունմագտէ, եանի պիր տէրէճէ մէէմուրիյէթի վար իտի իսէ տէ, հիչ պիր կիւն կիտիպտէ կէզմիշ տէկիլ իտի),

—Պուրասը նէ՞ տիր, - տէյի սիւալ իյլէտի։

—Պուրասը, մահպուսլարընա վօգաթլարը մահէլլի տիր, չէօյլէ քի, Ինկիլթէրրանընն գանունու ահքեամընճա, հէր մահպուս քէնտի հուգուգունու քէմալ մէրթէպէ մուհաֆազա վէ միւտաֆաեա սէրպէսթ օլտուղունտան, իսթէտիքլէրի վագըթտա, քէնտի ավօգաթլարը պուրաեա կէլիրլէր, վէ օրթա եէրտէ պուլունան թրաբէզանընն պաշընտա գարշը գարշըեա օթուրուրլար, իքի նէֆէր կարտիէնտէ մէզքիւր ճամէքեանընն գաբուսունու գաբատրգտան սոնրա, թա գօնուշմալարը պիթէնէ գատար, ավօգաթ իլէ մահպուսուն սէօյլէտիքլէրինի իշիտէմէեէճէք տէրէճէ ուզագտա օլտուղու հալտէ, ֆագ աթ, նէ եաբտրգլարընը կէօրէպիլիր

յական խրատներ կուտայ անոնց, եթէ ծրագիրն չներեր բարոյական փիլիսոփայութեան դասեր աւանդել։

Ըստ իս յանցաւորն ընդհանուր հրսկողի պաշտօն ունեցողն է, զոր իրենք դաստիարակ կը կոչեն, կամ ճիշդն ըսելով հոգաբարձութիւնն է, և առաւել ճիշդն խոստովանելով Թաղ. Խորհուրդն։ Ընդհանուր հսկողն յանցաւոր է անոր համար, զի դաստիարակ (՝) է՝ առանց դաստիարակել գիտնալու։ Յանցաւոր է հոգաբարձութիւնն այնու զի ա՛յդպիսի կարեւոր պաշտօն մի այնպիսի անկարող մէկու մը յանձնած է և յանցաւոր է Թաղական Խորհուրդն՝ այնու զի ընտրած է ա՛նպիսի հոգաբարձութիւն մը որ ընտրելու կարողութիւն չունի, որ չկարէ յանձնել դաստիարակի կարեւոր պաշտօնն առաւել աշխոյժ և առաւել կարող անձի մը։ Այդ հաստատութիւնն ծերանոց մ'է քան վարժարան, և անկեղանոց մ'աւելի քան կրթարան։ Աշակերտաց սրահին մէջ «օգթօժէնէռի[1]» մը կունտ գլուխն է որ կ'ընդնշմարուի սիկարի ծուխին մէջէն, իսկ աշակերտուհեաց սրահին դուռն «նօնաժէնէռի[2]» մը երերուն գլուխն է որ բարձի մը վերայ հանգիստ կ'ընէ։ Նոյն պատկերներն պիտի տեսնես նաեւ ճաշարաններուն դրռներն, բայց աղոնք քիչ մ'աւելի դատապարտելի են իրենց հայհոյանաց ու անիծից համար՝ նկատմամբ ա՛յն աշակերտաց ու աշակերտուհեաց՝ որոնք ջուր չատ կը խմեն կամ քիչ մ'արագ կը քալեն։

Մեղք չե՞ն այդ խեղճ աշակերտներն ու աշակերտուհիներն, յանցա՞նք է արդեօք աղքատիկ ձկնորսի զաւակ լինելն։

(1) Սէքսէն եաշլարընտա պիր իսթիեար։
(2) Տօգսանլըգ պիր գօճա գարը։

եթէ բաղդը չէ ժպտած իրենց, եթէ անուս. տղէտ ծնողաց ֆիզիգապէս զաւակներ լինելու դժբաղդութիւնն ունին, թողո՞ւմք որ աւելի լուսամիտ, բարեացակամ և կիրթ անհատներու բարոյական զաւակներ ըլլալու մխիթարութիւնէն ալ զրկուին։ Խելացի՞ գործ է միթէ հսկայ զրահաւորի մը հրամանատարութիւնը յանձնել ձկնանաւու մը տգէտ նաւապետին։ Դեղարանի մ'անկիւնը մնծցող և քիչ մ'ալ վարժարան յաճախող համբակի մը, ծնելէն ի վեր չուկայի մէկ կողմն մնող ու մտաւորապէս ալ խանութի մը մէկ անկիւնն ծնող անձի մը և վերջապէս ճարտարապետութեան սկզբանց քիչ մը տեղեակ անհատի մը կազմած հոգաբարձութիւնը ի՞նչ օգտակար արդիւնք կարէ ունենալ։ Ո՛չ, շատ կը սխալին անոնք, դպրոցն ո՛չ դեղարան է, ո՛չ «անթիգաճիի խանութ» և ո՛չ ալ չեմ գիտեր ինչ։ Գոնէ քիչ մը դպրոցական կեանքի տեղեակ լինին, գոնէ՝ տըղային բարոյական ու ֆիզիքական կեանքն միանգամայն ի նկատ առնելու կարող լինին։ գոնէ իրենք զիրենք բան գիտցող կարծելով՝ իրրեւ թէ ծառայութիւն մը կը մատուցանեն, կարեւորագոյն դասերը չատանձնեն, և ուր ուրեմն գոնէ վարժարանը բանտ և ուսանողներն յանցաւորներ կարծելէ վախնան։ Ո՛չ միայն չգիտեն թէ ուսանողութեան յարգանք կը պարտին, այլ տասնեւհինգ քսան օրն անգամ մը գալ յոխորտանօք, ըստ կամս հրամաններ տալու, վճիռներ արձակելու իրաւունք ունենալ կը կարծեն։

Այսպիսի՞ անձեր պէտք է ունենանք մեր դպրոցներուն վրայ, այսպիսեա՞ց պէտք է յանձնեմք նոր սերնդեան կրթութեան հոգը, վերջապէս ապագան այսօրինակ անձերէ բան կը սպասէ, որոնք իրենց քթէն անդին չեն կարեր տեսնել։

Զարմանալի է արդարև թէ ինչպէս Մեծ. կրթական Տեսուչ էֆ. որ այնքան հեռատես և դիտող է որքան անձնուէր, չէ իմացած թէ տակաւին հակառակ բարձրագոյն հրամանաց, ուսուցչութեան վկայագիր չունեցող դաստուք կը գտնուին կեղրոնը գտնուող վարժարանի մը մէջ, և վերջապէս չէ կրցած յաջողիլ յորդորել գթաղ. Խորհուրդն որ հոգաբարձութեան փափուկ պաշտօնն յանձնէ այնպիսի անձանց որ անկողմնակալ ուսեալ և դպրոցական գործերէ հասկցող լինին։

Փափաքելի է որ մեր արդարացի դիտողութիւնն ի նկատ առնուի և գտնէ իւր գոհացումն։ ԺԻՐԱՑՐ

92 Մայիս 25

ՍԱՐՍԱՓԻՑԵԼ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

1892 Մայիս 29, սաաթ 2½

Էսկ. Ուս. միւպէտտէլ. սէրի Տ	
Տիւն ազչամ գափանտը.	22 9
Պու սապահ աշըլտը...	22 11½
Տիւն էն եիւքսէք ֆիեաթ	22 9½
Տիւն էն աշաղը ֆիյաթ.	21 37½
Սէրի Ա. . . . . Ի. Լ.	50
» Պ. . . . . » »	28
» Ս. . . . . » »	20 25
Թահվիլաթը Օսմանիյէ..	82 30
Էն եիւքսէք ֆիեաթ ..	82 32
Էն աշաղը ֆիեաթ ...	82 5
Թասֆիյէ.....	17 20
Շըմէնտըֆէր .... ֆր	84 1/8
Օպլիկասիոն Թրամ. գ. ֆր.	505
Իսթիլանճ 8 կիւնէ. Լ. Օ.	362 50
» 1 այս . »	700
Գօնսոլիտ րէնթօրու....	
Օսմանիյէ » .. Ռէնթ	
Շըմէնտըֆէր » .. Տէնթ	
ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ	
Իսթանպուլ պանգասը Ի. Լ.	4 35
Սասիէթէ ժէնէրալ.. »	4 24
» Օթ. չանժ է վալէօր »	4 20
Գրէսի ժէնէրալ օթօմ. Լ. Օ.	7 35
Թրամվայ.....	5 72
Ռէյի ..... գ. ք.	16 17
ԵՈՒՆԱՆ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ	
Իսթիգրազ 5% .... ֆր.	410
» 4% .... »	404
Պանգ Նասիոնալ .... »	418
Լորիօտ ..... »	100
ԱԳՃԷ ՖԻՆԱՆՍԱԼԱՐԸ	
Օսմ. փր. 100 ղշ. տան Ղշ. Փղ.	
Սիմ մէճիտիյէ	108 2
Մէթալիք	97 30
Պէշիք	102
Ալթը:ըգ	102 20
Ինկիլիզ լիրասը	110 7
Ֆրանսըզ »	87 22
Բօլ	29 30
Գարպոն գանիմէսի ...	8 76
ԳԱՄՊԻՈ	
Լոնտրա.....	109 10
Փարիս	23 7½
Ֆրանգ	
Ֆիորին	10 85
Մարգ	

ԽՈՒՐՏԷՎԱԹ ՍԱՂԱՋԱՍԸ

Պէյօղլուտա գապրիսթան սօգաղընտա, Համբիկեան Նազարէթ էֆէնտինին քիւշատ իյլէտիկի 55 նիւմէրօյու խուրտէվաթ մաղազասընտա, էպնի յեէեէ մախսուս էնվայի ալաթ ու էտէվաթ, վէ հազըր պօեա վէ սաեիրէ պուլունմագատէ օլուպ, թէշրիֆէ բաղպէթ պուեուրան զէվաթըն պատիի մէճմունէթի օլաճագ ֆիեաթլէ, ֆիրուխթ իտիլմէքտէ տիր։

սուրէթտէ էթրաֆընտա տօլաշըրլար, վէ մահպուսլարտա, քէմալի սէրպէսթի վէ էմնիյէթի իւզրէ, քէնտի ավօգաթլարընա իֆատէյի հալ իտիպ մալիմաթ վէ եախսոտ իյզահաթ վերիրլէր, – տէտի սիր Բօպէր Մ...։

Պատէհու մահպուսլարը հիւճրէլերի պուլունան պիր կէչէտէ կէչտիլէր։

Սիր Բօպէր Մ... հիւճրէլերտէն պիրինին գաբուսունու աչը։

Քէնտի եաթաղը իւզերինէ օթուրուպ օղումագատէ օլան մահպուս պունլարը կէօրիւնճէ, անինտէ աեաղա գալգարագ, ասկերի սուրէթտէ սելամա տուրտու։

Սիր Բօպէր Մ... պիւեիւք մէմնունիյեէթլէ քէնտի միւսաֆիրլերինէ, մէզբիւր հիւճրէլեր հագզընտա մալիմաթը թամամ վիրմէք իսթէտիկինտէն, մահպուսան եաթմագտա օլուսզու գաեիչտէն միւրէթթէպ գաբեօլասընը, կիճէլերի եանմագտա օլան հավա կաղը պօրուսունու, վէ իւզերինէ ուֆագ թէֆէք վաղ իտիլմէքտէ պուլունան թրաբէզաեը, թաղաղը, ֆըրչաեը, այնաեը, սիւնկերի, վէ թէվրաթըշէրիֆի, վէ կուվէրնէօր թարաֆընտան օգունմասընտա միւսաատէ օլունան սաեիր քիթապլարը կէօսթէրտի։

Ամի հիւճրէլերին քեաֆֆէսի տախի պիր սուրէթտէ իտիլէր։

Մ. Հարրիս թէրճիւմանլըգ իտեբէք, Ֆրանսըզ թարաֆընտան, մէրգուժուն իսլահը նէֆս վէ եախոտ թէրպիյեէ իչին մահպուս պուլունանլար իլէ, էօլիւմլերինէ հիւքմ օլունան միւճրիմլերին տաեիրէլերինի կէօրմէքլիկի արզու իյլէտիկինի պէեան իյլէտի։

Պու թէրպիյեէ տաեիրէսի կէրչի ուֆագ պիր մահէլլ իտի իսէ տէ, պատիի նէֆրէթ վէ հէյպէթ օլաճագ հիչ պիր հալ պուլունմագատէ տէկիլ իտի։

Մահէլլի մէզպուրուն տիվարլարը պէեազ օլուպ, վէ հավլիեէ նազրը օլան իչ բէնճիրէտէն տէ ըշըգ ալմագտա իտի։

Լաքին, օրթա եէրտէ, խրատմէթ վէ մարիֆէթինին նէ օլտուղու անլաշըլմազ վէ ճալիպի մէրագ պիր ալէթ պուլունմագտա իտի։

Մէզքիւր մաքինա Ֆրանսըզըն մէրագընը տավէմ իյլէտիկինտէն, պիր տիգգամթը ազիմէ իւզրէ կէօղտէն կէչիրտիկինի սիր Բօպէր Մ... կէօրտիւկիւնտէն, լաթիֆէ օլմագ իւզրէ մէրգուսմուն արգասընտան եիթէրէք մաքինանըն ի. չինէ իտխալ իյլէտի, վէ մաքինատա քէնտի մարիֆէթինի իճրա իյլէտիկինտէն, Ֆրանսըզըն թօբուզլարը իլէ պիլէքլերի պիրէր տէմիր հալգա իչինտէ գալտը։

Պունուն իւզերինէ սիր Բօպէր Մ... պիր գահգահա տըր պըրագարագ,

—Էֆէնտի, փարիսէ ավտէթինիզտէ, պիր «պլօգ» իչինտէ գալտըզընըզ սէօյլէմէլիսինիզ. էվվէթ, պիզ պունու պլօգ թէսմիյեէ իտէրիզ, վէ եան քէսէճիլերէ գըրպաճ վուրուլտուղունտա, իշգան այսօրինակ անձերէ բան կը սպասէ, որոնք իրենց քթէն անդին չեն կարեր տեսնել։

Զարմանալի է արդարև թէ ինչպէս Մեծ. կրթական Տեսուչ էֆ. որ այնքան հեռատես և դիտող է որքան անձնուէր, չէ իմացած թէ տակաւին հակառակ բարձրագոյն հրամանաց, ուսուցչութեան վկայագիր չունեցող դաստուք կը գտնուին կեղրոնը գտնուող վարժարանի մը մէջ, և վերջապէս չէ կրցած յաջողիլ յորդորել գթաղ. Խորհուրդն որ հոգաբարձութեան փափուկ պաշտօնն յանձնէ այնպիսի անձանց որ անկողմնակալ ուսեալ և դպրոցական գործերէ հասկցող լինին։

Փափաքելի է որ մեր արդարացի դիտողութիւնն ի նկատ առնուի և գտնէ իւր գոհացումն։ ԺԻՐԱՑՐ

92 Մայիս 25

ՍԱՐՍԱՓԻՑԵԼ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

1892 Մայիս 29, սաաթ 2½

Էսկ. Ուս. միւպէտտէլ. սէրի Տ	
Տիւն ազչամ գափանտը.	22 9
Պու սապահ աշըլտը...	22 11½
Տիւն էն եիւքսէք ֆիեաթ	22 9½
Տիւն էն աշաղը ֆիյաթ.	21 37½
Սէրի Ա. . . . . Ի. Լ.	50
» Պ. . . . . » »	28
» Ս. . . . . » »	20 25
Թահվիլաթը Օսմանիյէ..	82 30
Էն եիւքսէք ֆիեաթ ..	82 32
Էն աշաղը ֆիեաթ ...	82 5
Թասֆիյէ.....	17 20
Շըմէնտըֆէր .... ֆր	84 1/8
Օպլիկասիոն Թրամ. գ. ֆր.	505
Իսթիլանճ 8 կիւնէ. Լ. Օ.	362 50
» 1 այս . »	700
Գօնսոլիտ րէնթօրու....	
Օսմանիյէ » .. Ռէնթ	
Շըմէնտըֆէր » .. Տէնթ	
ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ	
Իսթանպուլ պանգասը Ի. Լ.	4 35
Սասիէթէ ժէնէրալ.. »	4 24
» Օթ. չանժ է վալէօր »	4 20
Գրէսի ժէնէրալ օթօմ. Լ. Օ.	7 35
Թրամվայ.....	5 72
Ռէյի ..... գ. ք.	16 17
ԵՈՒՆԱՆ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ	
Իսթիգրազ 5% .... ֆր.	410
» 4% .... »	404
Պանգ Նասիոնալ .... »	418
Լորիօտ ..... »	100
ԱԳՃԷ ՖԻՆԱՆՍԱԼԱՐԸ	
Օսմ. փր. 100 ղշ. տան Ղշ. Փղ.	
Սիմ մէճիտիյէ	108 2
Մէթալիք	97 30
Պէշիք	102
Ալթը:ըգ	102 20
Ինկիլիզ լիրասը	110 7
Ֆրանսըզ »	87 22
Բօլ	29 30
Գարպոն գանիմէսի ...	8 76
ԳԱՄՊԻՈ	
Լոնտրա.....	109 10
Փարիս	23 7½
Ֆրանգ	
Ֆիորին	10 85
Մարգ	

ԽՈՒՐՏԷՎԱԹ ՍԱՂԱՋԱՍԸ

Պէյօղլուտա գապրիսթան սօգաղընտա, Համբիկեան Նազարէթ էֆէնտինին քիւշատ իյլէտիկի 55 նիւմէրօյու խուրտէվաթ մաղազասընտա, էպնի յեէեէ մախսուս էնվայի ալաթ ու էտէվաթ, վէ հազըր պօեա վէ սաեիրէ պուլունմագատէ օլուպ, թէշրիֆէ բաղպէթ պուեուրան զէվաթըն պատիի մէճմունէթի օլաճագ ֆիեաթլէ, ֆիրուխթ իտիլմէքտէ տիր։

թէ էլլէրինի վէ աեագլարընը պու մաքինա իլէ թուրթուրուլուզ, – տէտի քէնտէն սօնրա, Ֆրանսըզը տա մաքինատան գուրթարտը։

Վէ պատէհու, «հայտէեինիզ սիզէ, զընտանընտա կէզտիրէեիմ» – տէտի քէնտէն սօնրա սաեիր պիր կէչիտին (գօրբիտօր) սօնունտա պուլունան պիր տէմիր գաբուեու տախի աչտը։

Մահէլլի մէզպուր ղաեէթլէ գաբանլըգ օլտուղունտան, գաբու գաբանտըգտան սօնրա պիր պիրինի կէօրէմէզ օլտուլար։

Սիր Բօպէր Մ... տաեիմա կիւլմէքտէ վէ կիւլտիւրմէքտէ օլտուղու հալտէ, քէնտի միւսաֆիրլերինէ խիթապէն,

—Պուրաեա մահպուս աթմագլըգ քէնտի գուտրէթիմ տախիլինտէ պուլունտուղունտան, իթաաթսըզլըգ իտէնլերի աթտըրըրըմ, վէ եալընըզ սու իլէ էթմէք վիրտիրիրիմ, ֆագաթ, իւչ կիւնտիւզ վէ իւչ կիճէտէն զիեատէ պէքլէթտիրմէկէ հազգըմ եօգ տուր, – տէտի։

Զընտանը տախի կէօրտիւքտէն սօնրա հավլիեէ չըգտըլար։

Մէզքիւր հավլի տար վէ ուզուն պիր մէյտան օլուպ, հէր թարաֆտան եիւքսէք տիվարլար իլէ իհաթա իտիլմիշ իտի։

Ֆրանսըզըն մահէլլի մէզպուրուբէք տիգգամթը սուրէթտէ կէօղտէն կէչիրմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէն,

—Էֆէնտի, պու մէրթէպէ նազարը տիգգամթընը տավէթ իտէն գա՞նղի խուսուս տուր, – տէեի սիւալ իյլէտիկինտէ, Ֆրանսըզ տախի, Մ. Հարրիսին լիսանը յա,

— Օնա տիգգամթ իյլէմէքտէեիմ քի, պուրատան աշըպ ֆիրար իթմէքլիք միւմքին տէկիլ տիր, – տէտի։

Սիր Բօպէր Մ... պունու իշիտինճէ,

—Էվվէթ, էօյլէ տիր, Լոնտրանըն հէր մահպէսինտէն, վէ հաթթա մահպէս հալինտէ պուլունտուղու զէմանլէրտէ, Լոնտրա-Գուլէսի նամ մէթին վէ մազպուրթ էպնիյեէտէն պիլէ ֆիրար իտէպիլէնլեր օլապիլմիշ իսէտէ, պուրատա հիչ էմսալի վուգու պուլմամշ տըր, – տէտի։

Վէ հավլինին տիկէր ուճունա վասլ օլտուգյարընտա, եէնի պիր գօրբիտօրա տահա կէչտիլէր։

Մէզքիւր գօրբիտօրտա իքի զընտան գաբուսու պուլունմագտա վէ անլէրտէտէ, էօլիւմլերինէ գարար վիրիլմիշ օլան միւճրիմլէր հրթղ իտիլմէքտէ իտի։

Մէզքիւր գաբուլարտան պիրի աչըգ օլուպ, վէ Մ. Հարրիս տէ, իլէրուտէ պուլունտուղունտան, կէրչի արգատաշլարընտան էվվէլ իշերի կիրտի իսէտէ, տէրհալտէ կէրի կէրի չէքիլտի, չիւնքի, պիր եամագ իւզերինտէ պիր էօլիւ պուլունտուղունու, եանը պաշընտա պիր ճէնազէ մումու եանմագտա օլտուղունու, վէ գաբեօլանըն էօնիւնտէ տախի, իքի նէֆէր կէնճ չօճուգլար իլէ իքի նէֆէրտա եիւզերի սիեահ նիգապլը գատընլարընը տիզ իւզերինէ կէ-